

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא ק"ג-ק"ט | שבת יום הכפורים | ד"ל תשרי תשפ"ה (12-6 אוקטובר 2024)
Seder Nezikin | Masechet Bava Batra 103-109 | Shabbat Yom Kippur | 4-10 Tishrei (October 6-12)

גמר חתימה טובה
שיתקבלו תפילותינו ברצון
G'mar Chatimah Tovah
May our prayers be favorably received

Daf 103: AN ERROR IN LAND MEASUREMENT

דף ק"ג: אונאת ממון

The laws of financial fraud address instances in which the price paid for an item was either significantly higher or lower than the accepted market price for that item. **If the error is minimal relative to the overall price then the transaction stands.** This is the ruling regarding errors in pricing. However, if the product was not supplied in its entirety -- e.g., if a buyer asked to acquire 2.2 lbs. of onions for \$2.50 and it became clear that he received only 2 lbs., then the transaction is void.

On this *daf* we learn that this ruling refers only to **metaltelin (moveable objects)**. However, regarding land, this ruling does not apply, unless the buyer discovers that a major mistake was made in measuring the property. If the buyer received too much land, he can pay a bit more money, or return that portion of the field; alternatively, if the buyer received less, the seller could return some of the money or give the buyer some additional land. **Chachamim** presumed that people do not make their approval of a property transaction conditional upon receiving a precisely measured portion of land.

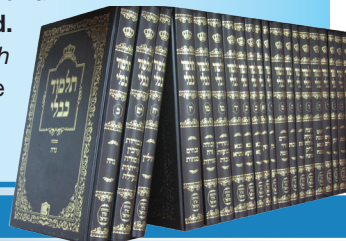
דיני אונאת ממון מתייחסים למקרים שבהם שולם על חפץ מחיר יקר יותר או מחיר זול יותר ממחיר השוק, וכפי שלמדנו אם הטעות אירעה בסכום קטן יחסית למחיר, אין המקח בטל. כן הדין בטעות במחיר. אבל אם המוצר לא סופק במלואו, כגון אדם שביקש לקנות קילוגרם בצלים בעשרה שקלים ובסוף התברר שהוא קיבל תשע מאות וחמישים גרם - המקח בטל.

בדף זה לומדים שכך הדין במיטלטלין בלבד, אבל במכירת קרקעות אין הדין כן. אם הקונה מגלה שחלה טעות קטנה בעת מדידת הקרקע, אזי אם הוא קיבל יותר מדי קרקע, הוא יכול להוסיף מעט כסף או להחזיר את השטח, ואם הוא קיבל פחות, יכול המוכר להחזיר לו מעט כסף או לתת לו שטח נוסף, שכן שיערו חכמים שבקרקעות אדם אינו מתנה את קיום המקח בכך שיקבל את השטח במדויק.

Daf 104: RAV ASHI, TAVYOMI & THE EDITING OF THE BABYLONIAN TALMUD

דף ק"ד: רב אשי, טביומי, ועריכת התלמוד הבבלי

Rav Ashi lived a long life, nearly to the age of 90. It is said that when his time came to leave the world, he encountered the Angel of Death. Rav Ashi requested that the Angel return in 30 days. That entire month, Rav Ashi sat and reviewed his studies so that when he was summoned to the heavenly academy the knowledge he acquired would be readily accessible to him. **His son, Mar Bar Rav Ashi, was nicknamed Tavyomi, because his days (yomi) in Babylonia were good (tav) days for the Jews. He headed the Yeshivah, and completed the editing of the Babylonian Talmud.** Since that time, the majority of the learning of *Torah she'be'al peh* done by Jews is through the study of the *Babylonian Talmud*.

רב אשי האריך ימים עד גיל תשעים כמעט. כשהגיע זמנו להיפטר מן העולם, נקלע לפניו מלאך המות. ביקש ממנו רב אשי שייבא בעוד שלושים יום. כל אותו חודש ישב רב אשי ושיין את לימודו, כדי ששכשיגיע לשיבה של מעלה יהיה לימודו ערוך בפיו. לאחר מכן נפטר רב אשי. בנו, מר בר רב אשי, שכונה גם טביומי, על שם שבימיו היו בבבל ימים טובים לישראל, ישב על כסאו בראשות הישיבה והשלים את עריכת התלמוד הבבלי. מאז אותם ימים עיקר לימוד התורה שבעל פה מתקיים בלימוד התלמוד הבבלי.

Daf 105: RENTAL AGREEMENT IN A LEAP YEAR

דף ק"ה: הסכם שכירות בשנה מעוברת

What would the ruling be if a person rented an apartment for a year at a set fee — e.g. \$12,000 for the year — and later on the month of *Adar II* was added? If the agreement with the landlord was for a “yearly” rental, then the renter gains the added month, and retains the apartment for 13 months. However, if the deal was for a 12-month contract at \$1,000 per month, then the renter is required to pay an additional \$1,000 for the added month.

Once, an individual rented a bathhouse from someone in the city of *Tzippori*. The pair agreed on a rental fee of 12 gold coins per year, which is one gold coin for each month. However, a leap month later was declared for that year. What was to be done? On one hand, the two had agreed to a fee “per year” and in that situation the renter is supposed to benefit. On the other hand, they did mention a specific monthly fee. On this *daf*, the *Tannaim* debate and disagree regarding the appropriate action to be taken.

מה הדין אם אדם שכר דירה לשנה במחיר קצוב, ונתי שנים עשר זוז לשנה, והשנה התעברה? ובכן, אם הם סיכמו “שנה”, השוכר מרויח את חודש העיבור, והוא גר בדירה שלושה עשר חודשים. אבל אם הם סיכמו “שנים עשר חודש - זוז לכל חודש”, השוכר צריך לשלם זוז נוסף על חודש העיבור.

מעשה שהיה בעיר ציפורי באדם ששכר בית מרחץ מחברו, וכן הם סיכמו: “מחיר השכירות שנים עשר זהובים לשנה - כל חודש זהוב אחד”, ובסוף התעברה השנה. מה עושים? מצד אחד הם סיכמו “שנה”, ואם כן השוכר צריך להרויח, אבל מצד שני הם הזכירו גם מחיר קבוע לכל חודש. בשאלה הזו המופיעה בדף הזה, נחלקו תנאים מה יהיה הדין במקרה שכזה.

Daf 106: DIVISION OF AN INHERITANCE AMONGST BROTHERS

דף ק"ו: חלוקת הירושה בין אחים

Brothers who inherited assets from their father are considered to be partners. If they want to distribute the inheritance, one option open to them is to divide the assets by *goral*, a method of casting lots. If there are two brothers, they would divide the assets in half and toss a coin to determine which half each would receive. On this *daf* we learn a *chiddush* (novelty): From the moment the lots are cast, one’s mind may not be changed and alter the division of the assets even if the act of *kinyan* had not yet been performed. This is because the act of casting of lots itself is considered a “*kinyan*.”

The *Talmud* raises another interesting scenario. There were two brothers who divided their inheritance. After some time, a person arrived from abroad and he turned out to be a brother whom they never knew existed. In light of the arrival of the new brother, what is done regarding the previous division of the inheritance which was mistakenly split between the two brothers?

Some *Amoraim* say the initial division of the inheritance is void and now the three brothers must re-divide the inheritance from scratch. Other *Amoraim* say the division of the inheritance is not completely void. Rather, each brother must take one-third of the assets he received and give it to the third brother.

אחים שירשו נכסים מאביהם, הרי הם שותפים בנכסים שהם ירשו. אם הם רוצים לחלק את השותפות, אחת האפשרויות העומדות בפניהם היא חלוקת הירושה באמצעות גורל. למשל, אם היו שני אחים, הם מחלקים את הנכסים לשני חלקים שווים ועורכים גורל שיקבע באיזה חלק יזכה כל אחד.

בדף זה לומדים חידוש: מרגע עריכת הגורל כבר אי אפשר להתחרט על החלוקה אפילו אם עדין לא נעשה מעשה קנין, מפני שהגורל עצמו נחשב כמו “קנין”. התלמוד גם עוסק במקרה מענין: היו שני אחים שחילקו ביניהם את הירושה. לימים הגיע אדם מחוץ לארץ והתברר שגם הוא אח שלהם שהם אף פעם לא ידעו מקיומו. לאור הגעתו של האח החדש התעוררה השאלה - מה עושים עם החלוקה הקודמת שהיתה בטעות רק בין שני אחים?

יש אמוראים שאמרו שהחלוקה בטלה ועתה על שלושתם לחלוק מחדש. לעומתם, אמוראים אחרים אמרו שהחלוקה אינה בטלה לגמרי, אלא כל אחד יקח שלישי מהחלק שהוא קיבל ויתן לאח הנוסף.

Daf 107: LIEN ON PROPERTY

דף ק"ז: שעבוד נכסים

A *malveh* (lender) and a *loveh* (borrower) might agree to **“she’abud nechasim” (lien on property)** for the loan. For example, Reuven borrowed money from Shimon and they wrote a *shtar chov* (promissory note) in front of witnesses, who signed the document attesting: “I Reuven, borrowed \$1,000 from Shimon.”

From that point on, not only is Reuven obligated to repay the loan when it comes due, but his assets are pledged by a lien to cover repayment of the debt. If Reuven does not have the money to repay the loan, Shimon can collect one of Reuven’s properties, even if Reuven had sold that property to another person. In such a case, Shimon would approach the buyer and say: “I am truly sorry, but I have a lien on this property, and therefore you need to transfer ownership to me.”

This type of collection is called **“Trayfa” (seizure)**, as the lender **“tears away” the property from the buyer**. A property lien only takes effect in the case of a loan made through a written document. In an oral agreement, the assets of the borrower are not subject to a lien and the lender may not seize assets someone may have purchased at a later date from the borrower.

אחת הפעולות שייכולות להתבצע בקשר שבין מלווה ללווה היא **“שעבוד נכסים”**. למשל, ראובן לוה כסף משמעון, הם כתבו שטר חוב עם עדים: **“אני ראובן לויתי אלף ש”ח משמעון”**, ועדים חתמו על השטר.

מעתה לא רק ששמעון עצמו מתחייב לפרוע בבוא העת את החוב, אלא גם הנכסים שלו משועבדים לפרעון החוב. למשל, אם לראובן אין כסף לפרוע את ההלוואה, רשאי שמעון לגבות את אחת הקרקעות של ראובן, אפילו שראובן כבר מכרה לאדם אחר. במקרה שכזה שמעון ניגש אל הקונה ואומר לו: **“מצטער מאוד, אבל על הנכס הזה יש לי שעבוד נכסים, ולכן עליך להעבירו אלי”**.

גביה כזו מכונה **“טרפה”**, כלומר שהמלווה **“טורף” את הנכס מהקונה**. שעבוד נכסים חל רק בהלוואה שנערכת בשטר, אבל בהלוואה בעל פה אין שעבוד נכסים והמלווה אינו יכול לטרוף נכסים מהקונים של הלווה.

Daf 108: “A DITCH AND A SMALLER DITCH”

דף ק"ח: “חריץ וּבֵן חַרְיִץ”

A person was prepared to sell some land (*karka*) to a buyer. The two reached an agreement. The field owner stated: **“I will sell you half my field.” The seller chooses which half of the property will be given to the buyer.** The *Mishnah* adds that the seller must give the buyer slightly more than half of the land, in order to put up a fence and to make a **“chareetz” (ditch)** and a **“ben chareetz” (smaller ditch)**. [The *Shulchan Arukh* stipulates that these ditches are dug within the portion of property belonging to the buyer.]

What is the purpose of the “chareetz” and “ben chareetz”? Sometimes, a fence is not sufficient protection for a field. There are animals that are able to jump over fences — e.g. the mongoose. For this reason, it was customary to dig two ditches in the ground, across the entire length of a field’s fence. One ditch, called the *chareetz*, was wide; the other, smaller ditch, referred to as the *“ben chareetz,”* was narrow. According to the commentary of Rashbam, this makes it difficult for animals to jump over the fence without injuring themselves.

אדם מכר לחברו קרקע, וּכְּהֵם סִימְמוּ בֵּינֵיהֶם: **“חצי מהשדה שלי אני מוכר לך”**. באופן זה המוכר מחליט איזה חצי הוא נותן לקונה. המשנה מוסיפה ואומרת שעל המוכר להוסיף לקונה מלבד מחצית השדה עוד מעט שטח קטן כדי להקים גדר ולעשות **“חריץ וּבֵן חַרְיִץ”**.

מהם “חריץ וּבֵן חַרְיִץ”? ובכן, לעיתים גדר אינה מספיקה לשדה, שכן יש חיות שקופצות מעל הגדר, למשל נמיה. לפיכך היו חופרים שני חריצים בקרקע לאורך הגדר, חריץ אחד רחב שכונה “חריץ” וחריץ נוסף צר שכונה “בֵּן חַרְיִץ”, כך החיות מתקשות לזנק מעל הגדר.

Daf 109: INHERITANCE—BEQUEST

דף ק"ט: ירושה — נחלה

The *sugiyot* (Talmudic discussions) taught on this and the following *dapim* deal at length with the laws of *yerushah* (inheritance). *Nachalah* (estate) is a synonym for *yerushah*. As such, it is possible to refer to an inheritor as a “*nochel*,” heir to an estate, and likewise, the person who endows the estate as a “*manchil*.” The *Mishnah* states that there are four categories of relatives regarding inheritance. We will learn about two of those categories in this selection, and the other two in the next selection.

First category: Relatives deemed “*nochlim u'manchilim*,” those who are both heirs and who bequeath possessions to one another. For example, a son and father, as the son both inherits from and also bequeaths to his father — in a case when a son dies without having children, his father inherits him. An additional example: Two brothers (from the same father) who are both childless, inherit from and bequeath to one another.

Second category: Relatives deemed “*nochlim v'lo manchilim*,” those who are heirs, but do not bequeath their possessions to each other. For example, a son and a mother, as the son inherits from his mother (when she has no husband), but the mother does not inherit from her son. Rather, the boy's father inherits from him (and if the father is no longer alive, the father's relatives inherit).

הסוגיות הנלמדות בדפים אלו מרבות לעסוק בדיני ירושה. ירושה מכונה גם “נחלה”, ולכן אפשר לכוונת את הירוש “נחלה” ואת המוריש “מנחיל”. המשנה אומרת שלענין ירושה יש ארבעה סוגים של קרובי משפחה. במאמר זה נלמד על שנים מהם ובמאמר הבא על שנים נוספים.

סוג ראשון: קרובי משפחה ש"נוחלים ומנחילים", הם גם יורשים וגם מורשים זה לזה. למשל בן ואב, הבן נחל מאביו, וגם מנחיל לאביו, כי אם הבן נפטר ואין לו בנים - אביו יורש אותו.

סוג שני: קרובי משפחה ש"נוחלים ולא מנחילים" - יורשים ולא מורשים, למשל בן ואמא, הבן יורש את אמו (כשאין לה בעל) אבל האמא אינה יורשת את הבן, אלא אביו (ואם אביו מת, אזי קרובי אביו יורשים).

D'VAR TORAH: SHABBAT YOM KIPPUR

דבר תורה: שבת יום הכפורים

Yom Kippur begins with the well-known Kol Nidre prayer, which deals with the annulment of vows that we make over the course of the year. This seems a bit odd, being that most of us don't make any vows at all. Why, then, should we devote these precious moments to a minor and marginal matter? The answer is hidden in the words used by the Torah describing someone who makes a vow: **"When a person pledges a vow... imposing a prohibition on themselves (Numbers 30:3)."** The vow becomes the symbol for all things that restrict us, that tie us down to the past and prevent us from progressing forward with the next page of life. The first step in the process of spiritual cleansing on Yom Kippur is to free ourselves of those things which tie us to the bad place we had been in. Only after that release can we ascend in purity to the next phase of life beginning that very day.

יום הכפורים נפתח בתפלת "כל נדר" המפרסמת העוסקת בהתרת הנדרים שנגדנו במהלך השנה. לכאורה דבר זה מוזר שכן רבנו כלל לא נודרים נדרים, ומדוע יש להקדיש את הרגעים החשובים הללו לנושא שהוא קטן ושולי? התשובה לדבר טמונה בלשון בה משתמשת התורה כשאדם נודר נדר: **"איש כי ידר נדר... לאסור אסר על נפשו" (במדבר ל"ג).** הנדר הוא סמל לכל הדברים ש"אוסרים" - שכולאים וקושרים אותנו כאסיר אל העבר ולא נותנים לנו להתקדם ולפתח דף חדש. השלב הראשון בנקיון ובטהרה של יום הכפורים מתחיל בהתרת כל אותם הדברים שקושרים ואוסרים אותנו למקום הלא טוב בו היינו. רק לאחר התרת אותם קושרים נתן יהיה לעלות למעלה ולהטהר לקראת הדף חדש שמתחיל ביום הזה.